herpy

PILGIFTSGRODOR

Andean Poison Frog

Andinobates opisthomelas

Andinobates opisthomelas är en liten, dagaktiv pilgiftsgroda på 15-20 mm från Colombias Anderna, där den lever i lövstreckan i fuktig bergsskog i Antioquia och Caldas. Arten är sårbar i naturen, och det finns nästan ingen kunskap om skötseln.

Familj: Dendrobatidae Tidigare namn: *Ranitomeya opisthomelas; Dendrobates opisthomelas; Minyobates opisthomelas*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**15-20 mm** nos-kloaklängd
Livslängd	**5-10 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Marklevande**
Biotop	**Bergsskog**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fångenskap	**Inget** Uppfödda djur. Viltfångade djur kan behålla giftet länge
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**45 × 50 × 60 cm** L × B × H för 5 vuxna djur
Temperatur, dag	**22-25 °C**
Temperatur, natt	**18-21 °C**
Luftfuktighet	**80-100 %**
Vatten	**Ingen vattenskål**
UVB	**Valfritt** Fergusonzon 1
Föda	**Små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)**
Hålls	**Parvis eller i grupp**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodynglen bärs till vatten**
Äggläggning	**På marken**
Ägg per läggning	**1-2**
Kläckning	**16-24 dagar**
Larvtid	**108-112 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Alger/växter och färdigfoder**
Yngelvård	**Bär grodynglen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Om arten

Andinobates opisthomelas är en liten, dagaktiv pilgiftsgroda. Hanarna mäter 15-19 mm och honorna 15-20 mm från nos till kloak. Arten beskrevs 1899 av George Albert Boulenger som *Dendrobates opisthomelas* och har sedan stått i *Minyobates* och *Ranitomeya*, innan den kom till släktet *Andinobates*.

Huden innehåller gift som pilgiftsgrodor i naturen tar upp från sina bytesdjur. Djur som föds upp på foderdjur från odlingar är utan gift. Giftets styrka hos arten har inte undersökts, så tvätta händerna efter arbete i terrariet.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

Utbredning och livsmiljö

Andinobates opisthomelas finns bara i Colombia, i den norra delen av den västra och centrala Andernas bergskedja i departementen Antioquia och Caldas. Fynden ligger mellan omkring 530 och 2.200 m.

Arten är sårbar, eftersom skogen avverkas för jordbruk, boskapsskötsel och skogsbruk och bränns, och eftersom besprutning av fälten kan döda grodorna. Många djur fångas också olagligt för djurhandel. Utbredningen omfattar flera skyddade skogsområden.

> **Naturlig utbredning:** Colombia.

LIVSMILJÖ

Andinobates opisthomelas lever på marken i fuktig bergsskog, i lövstreckan och vid trädens fot. Den klarar sig i många slags skog, från orörd skog till skogsrester och en del störda områden. Grodynglen växer upp i vatten som samlas i bromelior. Klimatet i bergsskogen är svalt och fuktigt med dimma och regn större delen av året.

Skötsel

TERRARIET

Det finns nästan ingen kunskap om skötseln av *Andinobates opisthomelas*, och arten hålls knappast. Skötseln bygger på livsmiljön, den svala och fuktiga bergsskogen med lövskikt och bromelior, och på nära släktingar. Siffrorna för terrarium, temperatur, ägg, kläcktid och larvtid är lånade från *Andinobates bombetes*, som lever i närliggande berg och har fötts upp i fångenskap, och livslängden från de bättre kända små pilgiftsgrodorna *Ranitomeya reticulata* och *Ranitomeya variabilis*.

Ett terrarium på 45 × 50 × 60 cm passar för en grupp på upp till fem djur. Inred med ett dräneringsskikt av lerkulor, en botten av kokosfiber och skogsjord och ett tjockt lager vissna löv som hålls fuktigt. Klä bak- och sidoväggar med kork eller kokosplatta, och plantera tätt med klätterväxter, mossa och bromelior som samlar vatten åt grodynglen. Lägg bark och platta, fuktiga gömställen på marken. Ventilation behövs, för stillastående luft ger mögel.

TEMPERATUR

Dagstemperaturen ska vara 22-25 °C, och på natten får den gärna sjunka till 18-21 °C som i bergsskogen. Håll temperaturen under 27 °C. Placera terrariet utan direkt sol, använd ljus som inte värmer, och se till att det finns god ventilation; en fläkt i rummet hjälper på varma sommardagar. Uppvärmning behövs sällan i en uppvärmd stuga eller vardagsrum. Arten har ingen vinterdvala.

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten ska vara 80-100 % och aldrig under 70 %. Spraya två gånger om dagen, morgon och eftermiddag, eller använd ett dimsystem eller regnsystem med osmosvatten eller regnvatten. Överskottsvatten ska kunna rinna av genom dräneringsskiktet, så att botten är fuktig men aldrig vattenfylld. Ytan får torka lätt mellan sprayningarna, och bladen ska vara våta så att grodorna kan dricka dropparna. Är luften för torr gömmer sig grodorna, och huden blir matt.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Det behövs ingen vattenskål; grodorna dricker droppar från växter och sprayvatten. Till grodynglen används bromelior med vatten i bladvecken eller små plastbägare med 2-3 cm vatten. Använd osmosvatten, regnvatten eller avklorerat kranvatten, och byt vattnet i bägarna när det blir grumligt. Undvik tvål, rengöringsmedel och klorhaltigt vatten, för amfibier tar upp ämnen genom huden.

LJUS OCH UVB

Ljuset är främst till för växterna: växtljus i 10-12 timmar om dagen ger dygnsrytm och tillväxt. UVB behövs knappast, men en svag UVB-ljuskälla (zon 1) över en del av terrariet skadar inte när det finns skugga under växterna. Ljuset får inte värma, för värme från lampor är den vanligaste orsaken till för höga temperaturer.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Fodret är små leddjur: hoppstjärtar, små bananflugor (*Drosophila melanogaster*) och små gråsuggor. Nyförvandlade ungar tar bara hoppstjärtar. Mata varje dag eller varannan dag med det grodorna äter på en timme, och pudra foderdjuren lätt med kalk och vitaminer 2-3 gånger i veckan. Håll egna kulturer av hoppstjärtar och bananflugor så att det alltid finns foder.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Andinobates opisthomelas är dagaktiv och lever på marken, så den håller sig lågt i terrariet, i lövstreckan och vid bromeliorna. Hos *Andinobates bombetes* ger en grupp med fler honor än hanar flest ägg; det samma är en bra utgångspunkt här. Grodorna är skygga, och många gömställen gör dem tryggare och därmed mer synliga. De bör inte hanteras, eftersom huden är känslig; vid rengöring flyttas de med en liten bägare.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könsskillnader och åldern vid könsmognad har inte dokumenterats för arten. Honorna blir något större än hanarna, och hos de nära släktingarna känns hanen igen på lätet.

PARNING

Parningen har inte beskrivits för arten. Hos *Andinobates bombetes* kallar hanen och väljer äggläggningsplatsen. Vad som utlöser parningen och hur ofta honan lägger har inte dokumenterats.

ÄGG OCH GRODYNGEL

Honan lägger 1-2 ägg åt gången i lövstreckan, och när de kläcks bär hanen grodynglen på ryggen till vatten, t.ex. i bromelior. Grodynglen kan föda upp enskilt i bägare med 2-3 cm vatten i rumstemperatur och matas med fiskflingor i mycket små mängder, så att vattnet inte blir grumligt.

METAMORFOS

Äggen kläcks efter 16-24 dagar, och grodynglen förvandlas efter 108-112 dagar. När frambenen kommer fram sänks vattennivån till högst grodynglets höjd, och en bark- eller bladkant läggs ut så att den lilla grodan lätt kommer upp på land.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Nyförvandlade ungar är mycket små och tar bara hoppstjärtar de första två veckorna, därefter även de minsta bananflugorna. Håll dem i en liten, fuktig box med fuktigt hushållspapper, bark och ett fuktigt gömställe, och pudra fodret med kalk och vitaminer.

Hälsa och vanliga misstag

Typiska fel hos små pilgiftsgrodor från svalt klimat:

- Värme över 27 °C ger stress och minskad aptit och kan i värsta fall döda grodorna.
- För torr eller stillastående luft ger matt hud, svampinfektioner och viktminskning.
- Foder utan kalk och vitaminer ger svaga ben, särskilt hos honor som lägger ägg.
- Inälvsparasiter är vanliga hos vildfångade djur; en veterinär med kunskap om amfibier kan undersöka ett träckprov.

En frisk groda har len, färgrik hud och en rund mage. Sjuka djur isoleras i en fuktig box, och en veterinär med kunskap om amfibier kontaktas snabbt.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.